

Нечитайло С. І., ст. гр. ЕП-13, Геладзе С. В., ас. – науковий керівник

## **СПОСОБИ ТВОРЕННЯ ЮРИДИЧНИХ ТЕРМІНІВ**

Запорізька державна інженерна академія, кафедра українознавства

З давніх часів, право займала важливе місце у житті народу, адже воно було регулятором суспільних відносин. Тому, розвиток держави, призводив до розвитку її законодавчої бази, яка потребувала у професійній мові спілкування. Саме через це, в обігу мови з'являються нові юридичні терміни.

Шляхи появи юридичних термінів можуть бути різними, але в основному виділяють класичний підхід, згідно з яким нові одиниці в межах конкретної терміносистеми за способами їх виникнення поділяються на чотири групи: неосемантизми, неологізми, запозичення та інтернаціоналізми. Кожна з них виявляє специфіку термінотворення в національній мові, а саме:

1. Неосемантизація – це надання статусу термінів загальноновживаним лексичним одиницям рідної мови. Серед неосемантизмів розрізняють дві підгрупи: а) неосемантизми, що виникли внаслідок переносного вживання загальнонаціональних слів (термінологізація); б) ті, що належали до інших термінологічних систем, а в новому термінологічному лексиконі набули нового значення, зберігаючи, однак, свою первісну семантичну прозорість (транстермінологізація).

2. Запозичення. Важлива роль у процесі запозичення належить перекладачеві (інколи перекладацьку діяльність називають джерелом появи нових термінів). Якщо в юридичній мові бракує необхідних лексичних одиниць, перекладачі першими намагаються створити відповідний лексичний еквівалент. Такий еквівалент можна створити двома способами, а саме: використання першоджерельного терміна або його транскрибованої версії — пряме запозичення (агент, акція, гарантія, експорт, компанія, компенсація, контракт, ліцензія, менеджер); підбирання парафрази – роз'яснення; надання термінологічного статусу слову загального вжитку – термінотворення.

3. Неологізація. Термінологічні неологізми, тобто новостворені в межах даного термінологічного лексикону вербальні одиниці, – це передусім питомі неологізми. В мові вони широко використовуються як еквіваленти іншомовних термінів у перекладних термінологічних словниках, зокрема при калькуванні терміноодиниць, що входять до так званих «первісних лексиконів». Адже національна мова має свою словотвірну систему, яка є настільки розвинутою й дериваційно перспективною, що здатна задовольнити всі потреби даного комунікативного соціуму.

4. Інтернаціоналізація. Від звичайних запозичень інтернаціоналізми відрізняє насамперед те, що запозичується не тільки зовнішня, а й внутрішня форма. Відповідно, «будь-який елемент може називатися інтернаціональним лише тоді, коли він зустрічається принаймні у трьох неспоріднених мовах». Наприклад, з укр. кодекс через пол. kodeks з лат. codex; укр. амністія через пол. amnestia з лат. amnestia; укр. кримінологія через пол. kryminologia з лат. crimen + грец. logos тощо.

Підводячи підсумки, слід зазначити, що впорядкування, унормування та уніфікація нових юридичних термінів належить до державно-правових явищ, які потребують дослідження, розробку та знання методики її використання з метою однозначного, правильного сприйняття текстів нормативно-правових актів.